

Camí del coll de Pendís

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	De la casa de l'Hostalet fins al coll de Pendís (Ajuntament de Gisclareny. Av. Roser S/N 08695)
Emplaçament	Paral·lel al tram inicial del torrent del Forat. PR.125 seguir fins a la gorja
Alçada:	926
Coordenades:	
Latitud:	42.26913
Longitud:	1.81508
UTM Est (X):	402282
UTM Nord (Y):	4680338

Classificació

Número de fitxa	08093 - 22
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Medieval
Segle	XIII-XX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	degut al pas continuat d'excursionistes i visitants, el camí es manté en bon estat però el seu antic paviment de còdols en alguns punts ha desaparegut.
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Llei estatal 3/1995 de 23 de març vies pecuàries (BOE ,71)
Número inventari	Sí. IPAC.
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Pública
Titular:	08092A001000010000YQ

Fitxes associades:

Pont dels Bullidor de la Llet o dels Empedrats

Autoria de la fitxa Pere Cascante i Torrella

Data de registre de la fitxa: dt., 12/11/2019 - 01:00

Descripció

Important via de comunicació que connectava la vall del Bastareny amb el Coll del Pendís i Font del Faig seguint la traça del torrent dels Empedrats, denominat torrent del Forat. Conserva alguns trams empedrats amb còdols de riu col·locats de cantó amb alguns trenca-aigües per salvar el desnivell i amb alguns trams o graus excavats a la roca. Té una amplada de 50 cm i en cal destacar especialment el tram inicial d'uns 100 m des de l'Hostalet. També cal destacar el tram excavat a la roca formant un grau poc abans de creuar el pont del Bullidor de la Llet i el tram del començament de la gorja dels Empedrats. La resta de trams ha perdut el paviment degut al continuat trànsit d'excursionistes que visiten el lloc. No es conserven més trams empedrats.

Observacions:

Hom ha pensat que aquest camí corresponia amb el pas principal per anar a Cerdanya creuant el Coll de Pendís. Amb tot la documentació conservada, malgrat esmenti aquest camí en època medieval no en parla tant sovint com el camí de Coll de Jou o el camí de Pendís per l'escala de Greixer. Tot i així hi ha algunes referències escrites com la ja esmentada de l'impost de barra al 1324 al forat d'Escariu o la construcció del pont del forat d'Escariu el 1360. Atès que corresponien amb obres públiques que afectaven altres consolies (batllies) com ara Bellver, les reunions es feien al capdamunt del coll de Jou o del Pendís. Serra i Vilaró especifica que els mestres d'obres eren de Bagà. El pas dels Empedrats era conegut com a Grau d'Escariu. En època moderna és quant s'esmenta més sovint aquest camí coincidint amb la construcció de l'Hostal del Forat.

Història

Tradicionalment i popularment s'ha dit que aquest pas ja va ser emprat per l'exèrcit d' Hannibal per creuar els Pirineus per assaltar Roma. Recentment i gràcies als estudis arqueològics sabem que els passos més emprats en època romana foren el de Coll de Panissars, el coll d'Ares o el Segre. Els passos de les valls del Cadí i del Moixeró degut a la seva orografia i altitud eren de gran dificultat poder-los travessar. Aquests passos, entre ells el del coll del Pendís per la gorja dels Empedrats, o grau d'Escariu foren molt emprats en època medieval, especialment en els moments de la Baronia de Pinós. El pas pel forat d'Escariu es comença a esmentar a partir de 1249 relacionat amb l'impost de barra, un impost que consistia en recaptar fons públics per arranjar (adobar) o apalar els camins mitjançant una barra que trencava els camins i obligava als traguers a pagar l'impost. Saltar-se la barra es considerava un gros crim. Al 1360 els cònsols decideixen de construir el pont del Forat (Pont del Bullidor de la Llet, fitxa 21) degut a l'afluència de pelegrins. Amb tot ja hem comentat que aquest pas, malgrat surti referenciat no surt tant esmentat com el pas del Grau de Palau a l'Escala de Greixer o el coll de Jou amb la qual cosa s'emprava com a ús secundari. En època moderna surt esmentat sovint com a pas important a la Cerdanya. Ja en temps recents els caminants com César August Torres i altres com Arthur Osona afirmen el següent "sens dubte perquè una de les pedres que formen el recluds és foradada. Empaquetada la màquina, continuem pujant seguint les gerigonces del camí. A les vuit arribem a la Font del Faig. Els guies fermen el bestiar y nosaltres entrem a la casa a encarregar que'ns arreglin esmorzar. L'amo ens conta que quan les coses anaven bé aquella casa estava molt ben assortida de

tot y que aquell era un dels camins de més tranzit pera anar y venir de la Cerdanya." Actualment es segueix bona part del seu antic traçat pel PR.125, un sender local i ruta circular que connecta amb el GR.107 o camí dels Bons Homes a Coll de Pendís i també pel sud a la zona del Puig de l'Obaga.

Bibliografia

AYMANI I DOMINGO, G (2002). Els molins hidraulics de la vall del Bastereny. Exemples d'una activitat preindustrial desapareguda Associació Medieval de Bagà. BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS(1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p- 120. BOLÓS MASCLANS, JORDI; NUET I BADIA, JOSEP (1983). Els molins fariners. Ketres Editora. S.A. Barcelona. CABALLE CANTALAPIEDRA, FRANCESC (2009). Les empremtes del camí ral de Bagà. Associació Medieval de Bagà. CAIXAL MATA, ALVAR (2006). "Els ponts, testimonis de transformacions històriques al Berguedà". FÍGOLS; C (2016). "Hostal de la font del Faig" a antics hostals del camí ral. SERRA i VILARÓ, J (1987). Baronies de Pinós i Mataplana. Vol II. P. 143-154.

